

Zda dotace MŽP přispěly k lepšímu hospodaření se srážkovými vodami, nelze spolehlivě posoudit. Může za to nejednotný systém měření dopadů

1.6.2026 - | Nejvyšší kontrolní úřad

Víceleté sucho z let 2015 až 2018 zdůraznilo problém špatného hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích ČR. Ke zlepšení tohoto hospodaření měly přispět dotace* Ministerstva životního prostředí (MŽP) ve výši 1,8 mld. Kč. Z toho MŽP rozdělilo 1,6 mld. Kč mezi 182 obcí, tedy třem procentům z celkového počtu obcí v ČR. NKÚ prověřil, do jaké míry přispěly dotace k lepšímu hospodaření se srážkovými vodami, a konstatuje, že kvůli nejednotnému systému měření dopadů a efektů jsou výsledky podpory z dotačních programů nesrovnatelné. V důsledku toho nelze spolehlivě posoudit přínosy poskytnuté podpory. Kontrola rovněž ukázala, že domácnosti měly malý zájem o dotace určené na zadržování „dešťovky“ a na výstavbu zelených střech. V té významně zaostáváme za Rakouskem a Německem.

MŽP už v roce 2019 vypracovalo studii o hospodaření se srážkovými vodami, v níž doporučilo opatření, ale nestanovilo žádné konkrétní měřitelné cíle, termíny ani kdo za plnění úkolů odpovídá. Studie není pro žádného z aktérů závazná. Strategický dokument o hospodaření se srážkovými vodami dosud MŽP nezpracovalo. Ve třech dotačních programech kontrolovaných Nejvyšším kontrolním úřadem nastavilo ministerstvo tři různé soustavy ukazatelů pro vyhodnocování efektů podpory. Kvůli tomuto nejednotnému systému měření dopadů nelze přínosy poskytnuté podpory spolehlivě posoudit.

Zlepšení hospodaření se srážkovými vodami napomáhá výměna nepropustných povrchů za propustné, regulace odtoku, akumulace a retence srážkových vod či budování zelených střech. NKÚ prověřil devět z celkem 293 podpořených projektů obcí. Ty se nejčastěji zaměřovaly na výměnu nepropustných povrchů za propustné. NKÚ zjistil, že kontrolované obce často realizovaly projekty bez analýzy potřeb hospodaření se srážkovými vodami na celém svém území. To snižuje dopad poskytnutých prostředků určených k přizpůsobení se změně klimatu. U pěti kontrolovaných projektů NKÚ konstatoval, že příjemci dotace porušili zákon o zadávání veřejných zakázek. Nejčastěji neoprávněně zvýhodnili konkrétní výrobky ve stavebnictví, čímž omezili hospodářskou soutěž.

Z celkové podpory programu Nová zelená úsporám (NZÚ) ve výši 15,7 mld. Kč šlo na akumulační nádrže či zelené střechy rodinných a bytových domů jen necelých 168 mil. Kč, tedy jen cca jedno procento z celkové dotace. Kontrola NKÚ ukázala, že domácnosti měly malý zájem o dotace určené na hospodaření se srážkovými vodami v podobě zachytávání „dešťovky“ či výstavby zelených střech. Upřednostňovaly podporu na instalaci tepelných čerpadel či fotovoltaických zařízení. MŽP u tohoto programu nestanovilo žádné měřitelné cíle podpory hospodaření se srážkovými vodami.

V letech 2021 až 2024 bylo v ČR vybudováno 1,6 mil. m² ploch zelených střech. Z toho pouze 8 % bylo podpořeno z programu NZÚ, což odpovídá nízkému zájmu žadatelů. Podle dostupných dat Česká republika ve srovnání s Rakouskem a Německem významně zaostává ve výstavbě zelených střech. Zatímco např. v Německu dosáhl roční přírůstek plochy zelených střech v roce 2023 celkem 10,2 mil. m², v ČR to bylo necelých půl milionu m².

Odbor komunikace

Nejvyšší kontrolní úřad

* Dotace poskytnuté z operačního programu Životní prostředí 2021–2027 a z Národního plánu obnovy.

<https://www.nku.cz/cz/pro-media/tiskove-zpravy/zda-dotace-mzp-prispely-k-lepsimu-hospodareni-se-s-razkovymi-vodami--nelze-spolehlive-posoudit--muze-za-to-nejednotny-system-mereni-dopadu-id15666>